

Foto: MAREANO

3.5.6 ØYEPÅL

Tore Johannessen
tore.johannessen@imr.no

□ Status og råd

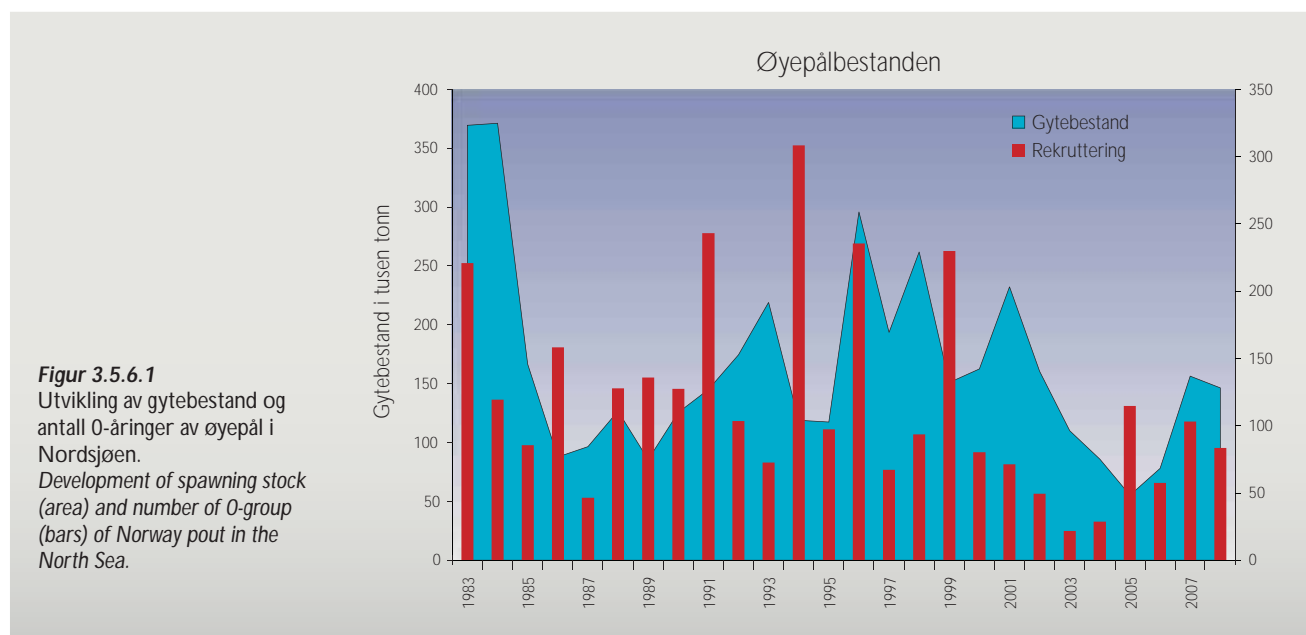
På grunn av flere år med svak rekruttering etter tusenårsskiftet var gytebestanden av øyepål under kritisk grense (90 000 tonn) i perioden 2004–2006 (figur 3.5.6.1). Etter noe bedre rekruttering i 2005 krøp gytebestanden like over føre-var-grensa i 2007, men falt under igjen i 2008. Målinger indikerer en forholdsvis svak årsklasse i 2008.

De siste beregninger foretatt av ICES tilsi-er at landinger på inntil 35 000 tonn i 2009 vil gi en gytebestand over føre-var-grensa ved inngangen til 2010.

Den gjennomgående svake bestandssituasjonen etter 2000 skyldes gjentatte svake årsklasser og i mindre grad fiske. Vi må tilbake til 1999 for å finne en årsklasse som er over gjennomsnittet. Det direkte fisket av øyepål ble stoppet i 2005, gjenåpnet i andre halvdel av 2006 og stengt på nytt i

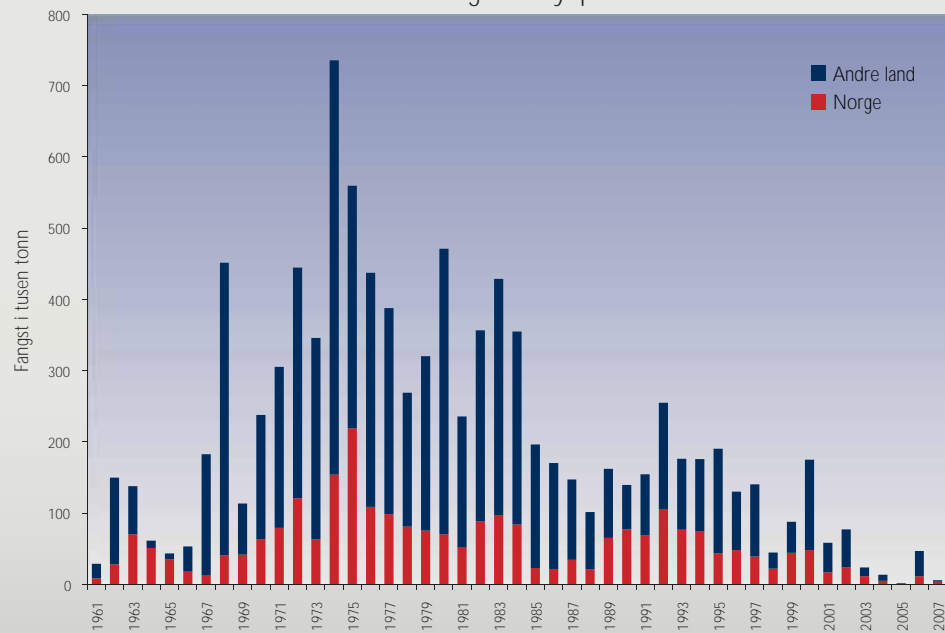
2007. I 2008 var fisket i norsk økonomisk sone begrenset til perioden 1. mai til 31. august for å redusere bifangst av ung torsk (torsk, hving, hyse og sei). Av den norske kvoten på 36 500 tonn landet norske fiskere 5 500 tonn i 2008 (foreløpige tall).

Fordi øyepål er kortlevd, har høy rekrutteringsvariasjon og utsettes for varierende beiting fra andre arter, er det ikke mulig å gi pålitelige langtidsprognoser. ICES

Figur 3.5.6.1
Utvikling av gytebestand og antall 0-åringer av øyepål i Nordsjøen.
Development of spawning stock (area) and number of 0-group (bars) of Norway pout in the North Sea.

Fangst av øyepål

Figur 3.5.6.2
Utvikling i rapportert fangst av øyepål fra Nordsjøen. Development of reported catch of Norway pout from the North Sea by Norway (red) and other countries (blue).

Øyepål

Trisopterus esmarkii

Andre norske navn: Augnepål, øyepåle

Familie: Gadidae

Gyte- og leveområde:

Nordlige del av Nordsjøen

Føde: Krepser, raudåte, krill og pilormer

Levetid: Blir sjelden over 3 år

Maks størrelse:

Blir sjelden over 20 cm og 0,1 kg

Særtrekk: Øyepål er en av våre minste, men mest tallrike torskefisk

Nøkkeltall:

KVOTE 2009: Beregninger foretatt av ICES tilsier at landinger på inntil 35 000 tonn vil føre til en gytebestand over føre-var-grensa ved inngangen til 2010

KVOTE 2008 (NORSKE FARTØY):

80 000 tonn, landet 5 450 tonn

FANGSTVERDI 2008: 6,1 mill. kroner

bemerket at det ut fra en økosystembe-
traktning er viktig å beholde en bestand
som kan sikre matgrunnlaget for ulike
predatorer.

Fiskeri

Øyepålfisket foregår med småmasket trål på dypt vann langs Norskerenna og over mot Fladen. Utviklingen i landingene er vist i figur 3.5.6.2. Det er i hovedsak Danmark og Norge som beskatter bestanden. Etter omfattende regulering, med blant annet avstengning av et stort område på Fladen øst for Shetland og begrensning av bifangst, avtok landingene betydelig fra en topp på 740 000 tonn i 1974. På 1990-tallet svingte landingene rundt et gjennomsnitt på 150 000 tonn. I de seinere årene har landingene vært beskjedne som følge av

dårlig rekruttering og periodevis stenging av det direkte fisket. Danskene har også fisket øyepål i Skagerrak; gjennomsnittlig 20 000 tonn årlig i perioden 1979–1998. De fire siste åra har det nesten ikke vært landet øyepål fra Skagerrak (gjennomsnittlig 0,1 tonn).

Norway Pout

Based on the most recent estimates of the spawning stock biomass, ICES classifies the stock in 2008 at increased risk of suffering reduced reproductive capacity. The targeted fishery for Norway pout was closed in 2005, the first half year of 2006, and in all of 2007, and fishing mortality and effort have accordingly reached historical minima in this period. The 2008 year class is estimated to be around 70% of the long-term average. Catches in 2009 of up to 35,000 tonnes are expected to return the stock to a level where it has full reproductive capacity in 2010.

Fakta om bestanden

Øyepål er en liten, kortleved torskefisk som lever i dyp fra 50 til 250 m. Arten har vid utbredelse i østre deler av Nord-Atlanten, men er mest tallrik i Nordsjøens nordlige deler, i området øst for Shetland (Fladen) og langs vestkanten av Norskerenna. Øyepål opptrer i store stimer, som regel over mudderbunn. Den spiser hovedsakelig krepser, og da særlig krill og raudåte. Øyepål blir selv spist av en rekke større fisk som torsk, hvitting og

sei, og av sjøpattedyr. Arten er derfor et viktig bindeledd i næringskjeden. Gytingen foregår i området mellom Shetland og Norge i perioden januar–mai. Egg og larver driver med de frie vannmassene og transporteres blant annet inn i Skagerrak. Før kjønnsmodning vandrer øyepålen tilbake til de nordlige delene av Nordsjøen. Omkring 10 % av bestanden gyter første gang som ettåringer, mens resten blir kjønnsmoden som toåringer.